

**HOLLAND
FESTIVAL 2016**

KLOING!

NADAR ENSEMBLE, MARINO FORMENTI

INFO

ZO 5.6 SUN 5.6

aanvang starting time

15:00 3 pm

locatie venue

Stadsschouwburg Amsterdam, Rabozaal

duur running time

2 uur 20 minuten, inclusief twee pauzes

2 hours 20 minutes, including two intervals

inleiding introduction

door by Michel Khalifa

14:15 2.15 pm

context

do 9.6, 12:30 & 13:30 Thu 9.6, 12.30 pm & 1.30 pm

Rijksmuseum, passage

Lunchconcert: Vice Verses

za 11.6, 14:00 Sat 11.6, 2 pm

Festivalcentrum Stadsschouwburg

Amsterdam

Workshop Spielbar: speel eigentijdse muziek

play contemporary music

di 14.6, 20:00 Tue 14.6, 8 pm

Festivalcentrum Stadsschouwburg

Amsterdam

De kunst van het luisteren The Art of Listening

CREDITS

KLOING!

muziek music

Olga Neuwirth

piano piano

Marino Formenti

klankregie sound direction

Peter Plessas

sonificatieadvies sonification advice

Gerhard Eckel (IEM Graz)

met steun van with support by

FiEMA en IEM Graz

met dank aan with thanks to

neoScores

wereldpremière world premiere

Weimar, 27 augustus 2008

MIRROR BOX EXTENSIONS

muziek music

Stefan Prins

uitvoering performed by

Nadar Ensemble

scenografie scenography

Marieke Berendsen, Stefan Prins

video video

Kobe Wens

licht light

Marieke Berendsen

productie production

SWR Donaueschinger Musiktage, Muziekcentrum De Bijloke

Gent

wereldpremière world premiere

Donaueschingen, 17 oktober 2015

BLUFF

muziek, live video music, live video

Michael Beil

dramaturgie, podiumregie dramaturgy, stage direction

Thierry Bruehl

uitvoering performed by

Nadar Ensemble

productie production

SWR Donaueschinger Musiktage, Muziekcentrum De Bijloke

Gent

wereldpremière world premiere

Donaueschingen, 17 oktober 2015

*

Nadar Ensemble

Marieke Berendsen, viool violin

Culture Crew (Vincent Jacobs), video software video software

Rebecca Diependaele, zakelijk leiding managing director

Katrien Gaelens, fluit flute

Yves Goemaere, percussie percussion

Wannes Gonnissen, geluid, electronics sound, electronics

Pieter Matthynssens, cello, artistieke leiding cello, artistic direction

Elisa Medinilla, piano piano

Thomas Moore, trombone, stage manager, productie

trombone, stage manager, production

Johannes Vochten, stage manager

Stefan Prins, artistieke leiding artistic direction

Bertel Schollaert, saxofoon saxophone

Dries Tack, klarinet clarinet

Kobe Van Cauwenberghe, e-gitaar e-guitar

video operator

Daan Hazendonk

PROGRAMMA

Stefan Prins (1979)

Mirror Box Extensions (2014/15)

ensemble, live-video en live electronics

Nederlandse première Dutch premiere

pauze interval

Olga Neuwirth (1968)

Kloing! (2008) voor zelfspelende piano, live pianist en (live) film

Nederlandse première Dutch premiere

pauze interval

Michael Beil (1963)/Thierry Bruehl (1968)

Bluff (2014/15)

scènische compositie voor ensemble met live video en audio

scenic composition for ensemble with live video and audio

Nederlandse première Dutch premiere

TOELICHTING

MIRROR BOX EXTENSIONS

De Vlaamse componist Stefan Prins is behalve musicus ook ingenieur en filosoof, en streeft ernaar om muziek te maken die vragen oproept en verbonden is met onze leefwereld.

Mirror Box Extensions is een techniek waarbij mensen met amputaties dankzij spiegels alsnog over verloren ledematen lijken te beschikken. Prins gebruikt deze metafoor om het schemergebied tussen een fysieke en een virtuele werkelijkheid te belichten. In *Mirror Box Extensions* laat Prins een visioen zien, waarin iedereen meerdere gedaantes heeft en niemand nog weet wat echt, opgenomen, origineel of gemanipuleerd is. De tastbare realiteit en haar virtuele spiegelbeeld raken verstrikt in een steeds groter labyrint waaruit zelfs het publiek niet kan ontsnappen. De musici op het toneel worden op meerdere doeken geprojecteerd, waardoor een veelheid aan visuele lagen en perspectieven ontstaat. Dit vervreemdende effect wordt nog eens versterkt door de mysterieuze muziek. [door Kasper van Kooten]

KLOING!

Zoals in veel van haar werken speelt Olga Neuwirth ook in *Kloing!* een subtiel spel met verwachtingspatronen. Live geproduceerde klanken, elektronica en videobeelden smelten samen tot één geheel, waarin de grens tussen 'echt' en 'onecht' vervaagt. Door fysieke en virtuele werkelijkheid door elkaar te laten lopen, plaatst ze kanttekeningen bij de rol die technologie speelt in onze samenleving: de mens komt tegenover de machine te staan. En delft het onderspit. Als de computer aan het slot van *Kloing!* de controle over zijn toetsen volledig heeft overgenomen, moet de pianist zich wel gewonnen geven. Tijdens een uitvoering in Keulen wierp pianist Marino Formenti zich quasi wanhopig op de grond. Je zou *Kloing!* kunnen opvatten als een commentaar op het virtuozenendom van de negentiende eeuw, toen duivelskunstenaars als de pianist Franz Liszt en de violist Niccolò Paganini een heldenstatus genoten en net als

moderne popsterren verafgood werden. Overdonderden deze musici destijds het publiek met hun vingervlugheid, in *Kloing!* is het de machine die alle aandacht trekt.

Op het podium staat een computergestuurde Bösendorfer CEUS-piano pontificaal opgesteld voor een achterdoek. Het stuk opent met een film waarin de geschiedenis van de pianola wordt belicht. Hierna werpt de pianist zich in de strijd. Dit moeten we letterlijk nemen, want aangezien zijn klavier door een externe kracht wordt aangestuurd, kan hij slechts toetsen gebruiken die nog niet 'bezet' zijn. Zo ontstaat een tragikomisch spel waarbij mens en machine elkaar te snel en te slim af proberen te zijn en vaak niet duidelijk is waar de muziek nu eigenlijk vandaan komt.

Als een ware Sisyphus begint de pianist achter de vleugel keer op keer aan zijn bij voorbaat verloren strijd. Hij geeft pas op als de computer uiteindelijk alle toetsen van zijn vleugel heeft overgenomen. Op dat moment klinkt een stortvloed aan razendsnelle trillers en arpeggio's die een mens onmogelijk kan produceren. De tsunami 'golft' zichtbaar over het klavier en overspoelt als het ware de pianist, die slechts machteloos kan toezien. Zo verbeeldt Neuwirth ook theateraal de titel, die associaties oproept met een muzikale mokerslag.

[door Thea Derks]

BLUFF

De Duitse componist Michael Beil geldt als pionier binnen de intermediale kunst. In *Bluff* presenteert hij samen met regisseur Thierry Bruehl 'een theater van het dagelijks (zelf) bedrog'. De handelingen van de muzikanten suggereren onuitgesproken verwachtingen, spanningen, verwarring en (zelf)twijfel. Opnieuw spelen projecties en opgenomen geluiden een belangrijke rol. [door Kasper van Kooten]

OVER DE ARTIESTEN

'De Glenn Gould van de 21e eeuw', zo werd de Italiaanse pianist en dirigent **Marino Formenti** (1965) door de *LA Times* genoemd. 'Een visionair voor wie technische beperkingen of genre grenzen niet lijken te bestaan.' Formenti is als pianist een befaamd uitvoerder van hedendaagse klassieke muziek en werkte samen met grootheden als Helmut Lachenmann, György Kurtág en Salvatore Sciarrino. Daarnaast heeft hij een voorliefde voor bijzondere settings en voor de combinatie van oude en nieuwe muziek. Voorbeelden hiervan zijn het programma *Kurtág's Ghosts* en zijn recent verschenen cd *Liszt Inspections*, waarop Formenti raakvlakken tussen Liszt en de twintigste-eeuwse avant-garde hoorbaar maakt. Formenti speelt regelmatig op internationale festivals, zoals Salzburg en Luzern, en in de grootste concertzalen ter wereld, waaronder die van Berlijn, Wenen, Rome, New York en Tokio.

Het Belgische **Nadar Ensemble** werd in 2006 opgericht door een stel muzikanten met een gemeenschappelijke liefde voor hedendaagse muziek. De naam 'Nadar' verwijst naar de multidisciplinaire en avontuurlijke geest van de echte Nadar, een pseudoniem voor karikaturist, spion en kunstcriticus Gaspard-Félix Tournachon (1820-1910). Het Nadar Ensemble speelt overwegend werk van levende componisten, dikwijls stukken die speciaal voor het ensemble geschreven worden. In uitvoeringen van het Nadar Ensemble is de muziek doorgaans innig verbonden met theater en visuele kunst. Recente

successen zijn de uitvoering van *Recht* (2015), een muziektheatervoorstelling van Hannes Seidl en Daniël Kötter en *Dead Serious* (2014), een samenwerking met de Amerikaans-Iraakse mediakunstenaar Wafaa Bilal. Van het Nadar Ensemble verschenen opnamen op de labels NEOS, Migrorecords, Sub Rosa en Wergo. In 2016 zal een exclusieve jubileum-lp verschijnen.

NOTES

MIRROR BOX EXTENSIONS

The Flemish composer Stefan Prins is not only a musician but also an engineer and a philosopher. He strives to make music that raises questions and is connected to our world. The title of Prins's piece refers to a form of therapy for amputees who suffer from phantom pain sensations, in which mirrors are used to give the amputees the impression they still have their lost limbs. Prins uses this metaphor to explore the twilight zone between physical and virtual reality. In *Mirror Box Extensions*, he shows us a vision of people with multiple guises, making it impossible to know what is real, recorded, original or manipulated. Tangible reality and its virtual mirror image become intertwined in a constantly expanding labyrinth from which not even the audience can escape. The musicians are projected on multiple screens, creating a myriad of different visual layers and perspectives. This alienating effect is made stronger by the mysterious music. [text Kasper van Kooten]

KLOING!

As in many of her works, in *Kloing!* Olga Neuwirth plays a subtle game with our expectations. Sounds produced live, electronics and video images melt together to form a single mixture, in which the border between 'real' and 'unreal' becomes blurred. By allowing physical and virtual reality to intermingle, the makers provide a commentary on the role technology plays in society: man stands opposite machine. In Neuwirth's case man even comes off worse. Once the computer has taken full control of its keys at the end of *Kloing!*, the pianist is forced to admit defeat. During a performance in Cologne pianist Marino Formenti threw himself to the ground as if in despair.

Kloing! could be summed up as a commentary on nineteenth century virtuosity, when wizards such as pianist Franz Liszt and violinist Niccolò Paganini enjoyed heroic status and were idolised like modern popstars. These musicians may have stunned audiences with their dexterity in their day, but in *Kloing!* it is the machine which attracts all attention.

On stage is a computer-operated Bösendorfer CEUS piano, ceremoniously placed in front of a back-drop. The piece opens with a film showing the history of the pianola. Only after this point does the pianist enter the fray, literally fighting over the keys as his piano is controlled by an external force, leaving him only those which are not already 'occupied'. This leads to a tragicomic game in which man and machine try to be too quick and clever for one another, and it is unclear where the music is really coming from.

Like Sisyphus, the pianist at the piano begins time and again on a battle which is lost before he has even started. He only gives up when the computer has finally taken over all the keys on his instrument. At that moment there is a flood of light-

ning-fast trills and arpeggios beyond the capability of any human. The tsunami reverberates over the piano and engulfs the pianist, who can only look on, powerless. This is how Neuwirth theatrically depicts the title, invoking associations with a musical sledgehammer. [text Thea Derks]

BLUFF

The German composer Michael Beil is considered a pioneer within the intermedia art. In *Bluff*, he and director Thierry Bruehl stage a 'theatre of everyday (self)deception'. The musicians' actions suggest unspoken expectations, tensions, confusion and (self)doubt. Once again, projections and recorded sound play a central role. [text Kasper van Kooten]

ABOUT THE ARTISTS

Italian pianist and conductor **Marino Formenti** (1965) has been described by the LA Times as 'the Glenn Gould of the 21st century (...) a visionary for whom the usual limitations of either technique or tradition are not an issue.' As a pianist, Formenti is a famous interpreter of contemporary classical music, having worked with great composers such as Helmut Lachenmann, György Kurtág and Salvatore Sciarrino. Formenti has a love for combining old and new music, as he did in his programme *Kurtág's Ghosts* and on his recent CD *Liszt Inspections*, which highlights the similarities between Liszt and 21st century avant-garde music. Formenti regularly performs at various international festivals, including Salzburg and Luzern, as well as at major concert halls worldwide, including in Berlin, Vienna, Rome, New York and Tokyo.

The Belgian **Nadar Ensemble** was founded in 2006 by a group of musicians sharing a passion for contemporary music. The name 'Nadar' is taken from the pseudonym of cartoonist, spy and art critic Gaspard-Félix Tournachon (1820-1910), who was famous for his many talents and his adventurous spirit. The Nadar Ensemble predominantly plays work by contemporary composers, often written especially for the ensemble. In their performances they tend to create a strong connection between music, theatre and visual art. Recent successes include their performance of *Recht* (2015), a music theatre performance by Hannes Seidl and Daniël Kötter and *Dead Serious* (2014), a collaboration with American-Iraqi media artist Wafaa Bilal. The Nadar Ensemble has recorded on NEOS, Migrorecords, Sub Rosa and Wergo. In 2016 they're releasing an exclusive album to mark their tenth anniversary.

translation Anna Asbury

Hoofdbegunstiger / Patron

FONDS 21

A
O M
D M
O

